

Il greco comune

1. a) lat. *ruber* / gr. ἐρυθρός, lat. *runco* / gr. ὀρούσσω, lat. *ructo* / gr. ἐρεύγομαι / arm. *orcām* (< **orucām*).
b) gr. ῥέω, ai. *srávati* | gr. ῥήτρα, el. φρατρα, cipr. φρετρα | gr. ἔρρεον, eol. αὔρηκτος/ om. ἄρρηκτος.
c) lat. *me* / gr. ἐμέ (με) / arm. *im*, lat. *nomen* / gr. ὄνομα / arm. *anun*, osc. *ner* / ai. *náram* (acc.) / gr. ἀνήρ / arm. *ayr* (gen. *anr̥*, gr. ἀνδρός), lat. *leuis* / gr. ἐλαχύς (ma om. λαχεῖα) (ma cf. μαλ(θ)ακός/ἀμαλός / lat. *mollis*, μαυρός/ ἀμαυρός / lat. *maurus*).
d) (φ)ῖς(φ)ος / ἐ(φ)ῖς(φ)ος, (φ)έδνα / ἔ(φ)εδνα.
e) gr. ἀστῆρ, ἄστρον, arm. *astl* / lat. *stella*, ted. *stern* (ma cf. ἀστεροπή/στεροπή, χθές/ἐχθές, τλήνα/Ἀτλάς).
2. a) π β φ
τ δ θ
κ γ χ
- b) gr. ἐστί, lat. *est*, ai. *ásti*, got. *ist* || gr. αριστος || gr. ἔξ, lat. *sex* || gr. ἔπομαι, lat. *sequor*, irl. *sechur*, lit. *sekù* || gr. γένους, lat. *generis*, ai. *jánasah* || πρόσω, μέσος, πείσομαι, σε.
c) lat. *iecur*, ai. *yákrt*, av. *yákarə* / gr. ἦπαρ | lat. *iugum*, ai. *yugám*, got. *juk*, ted. *joch* / gr. ζυγόν || ai. *tráyah*, asl. *trije*, gr. (Gort.) τρεες (acc. τρινσ, cf. τρί-πους) || *δέδφογα, *δέδφμεν, *δέφγος > *δέδ(φ)οα/δεῖδω (poi δέδφια > δεῖδία), δεῖδμεν, δέος || μοῖρα, φαίνομαι, ἄλλος, μυῖα, πᾶσα, ἄζομαι, πρᾶσσω, χαλέπτω || κλέφος, κλυτός.
d) gr. ἀνήρ, ἀνέρες, ἀνδράσι (<*ἀνράσι) / ai. *nárah*, *nr̥sú*, gr. τατός / lat. *tentus* (< **nt̥tós*), gr. ἀπλοῦς / lat. *sim-plex* (**sem-/*som-/*sm̥-* > gr. μός, ἔν, μία / ai. *samáh* / aisl. *samr*, etc.).
e) α, ε, ι, ο, υ / ᾱ, η, ι, ω, υ / αι, αυ, ει, ευ, οι, ου / ᾱι, ᾱυ, ηι, ηυ, ωι, ωυ / υι.
f) gr. ἔφερε, ai. *áharat* || ἄναξ, ἄνακτος, voc. ἄνα || gr. ζυγόν, lat. *iugum*, ai. *yugám*.
g) ai. *bhárāmānah*, gen. *bhárāmānasya*, f. *bhárāmānā* / gr. φερόμενος, φερομένη, φερομένηφ, φερόμενοι.
3. a) νέος (ai. *návah*, lat. *nouos*) / νουμηνία || γένος (ai. *jánah*, lat. *genus*) / γένους (ai. *jánasah*, lat. *generis*).
b) (φ)έτεια (om.), (φ)έτη (Eraclea), ἔτη (att.), φέτια (beot.), φετῖα (cipr.).
c) Hesych. β 645 L. βίωρ ἴσως. σχεδόν. Λάκωνες.
4. a) γένος, γόνος, γνήσιος, γίγνομαι, ἐγενόμην, γέγονα / πείθω, πείσω, ἔπεισα (πιθόμην, πεπιθεῖν), πέπεικα.
b) τιμάω (τιμῶ), τιμήσω, ἐτίμησα, ἐτιμήθην, τετίμηκα / κρύπτω, κρύψω, ἔκρυψα, ἐκρύφθην, κέκρυφα.
c) ζυγόν / ζευγμα / ζευξίς, δῆλος > δηλώω > δήλωμα / δήλωσις.
d) ἀγοράομαι, ἀγορεύω, ἀγοράζω.
e) λείπων/λείπομενος, λείψων/λείψόμενος, λιπών/λιπόμενος, λειφθείς, λειλοπώς/λελειμμένος.
f) λείπειν/λείπεσθαι, λείψειν/λείψεσθαι, λιπεῖν/λιπέσθαι, λειφθῆναι, λειλοπέναι/λελειφθαι.
g) Hes. *Th.* 102s. (Ἴουομοιοῦ ἀποκαταστασῶν ἀπὸ τῶν Μουσῶν) αἰψ' ὄ γε δυσφροσυνέων ἐπιλήθετα οὐδέ τι κηδέων / μέμνηται· ταχέως δὲ παρῆτα πεδῶρα θεῶων.
h) *Il.* XVIII 306-308 (Ettore) οὐ μιν ἔγωγε φεύξομαι ἐκ πολέμοιο δυσσηχέος, ἀλλὰ μάλ' ἄντην / στήσομαι, ἢ κε φέροισι μέγα κράτος, ἢ κε φεροίμην.
i) πείθω/πειθομαι, πέπεικα/πέποιθα/πέπεισμαι.
l) ῥῆσις / ῥῆμα / ῥήτωρ.
m) λείπειν, λείπων / λιπεῖν, λιπών / λειλοπέναι, λειλοπώς, λελειμμένος || εἰπέ, ἐλθέ, εὐρέ, ἰδέ, λαβέ.
n) gr. νέφος, νέφεσ-ος / sl. *nebo*, *nebese* || μία, μιᾶς.
o) gr. λύκος, λύκου, λύκω ~ οὔτος, τούτου, τούτῳ (ma n. τοῦτο) / lat. *lupus*, *lupi*, *lupo* ~ *iste*, *istius*, *isti*.
p) /ή βοῦς, οἷς, ἵππος, κύων, θεός || ἡ ἄπιος / τὸ ἄπιον || τὰ ζῶα τρέχει || δέσποινα, θεράπινα, λέαινα, γονή.
q) **we-*, ἀνθρώπω, ὅσσε / ὀφθαλμοί, πόδες, χεῖρες.
r) λείπουσι (<λείποντι) / ἔλειπον (<*ἔλειποντ) || σώματα / γένη, χεῖρα / λόγον || τιμήσω, φανῶ, ἔδομαι, εἶμι.
5. a) *Il.* I 22-24 ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἐπευφήμησαν Ἀχαιοὶ / αἰδεῖσθαί θ' ἱερῆα καὶ ἀγλαὰ δέχθαι ἄποινα / ἄλλ' οὐκ Ἀτρεΐδῃ Ἀγαμέμνονι ἦνδανε θυμῷ.
b) Plat. *Hipp. min.* 363a οἱ μάλιστα ἄν ἀντιποιησαίμεθα μετεῖναι ἡμῖν τῆς ἐν φιλοσοφίᾳ διατριβῆς.
c) μέλιτος ἠδίων / νεώτερος.

Bibliografia

- F.R. Adrados, *La toponimia y el problema de las «Ursprachen»*, in AA.VV., «VII Congress International of Toponomastic and Anthroponomastic», I, Salamanca 1955, 93ss.
V. Pisani, *Die Entzifferung der ägeischen Linear B Schrift und die griechischen Dialekte. Paul Kretschmer zum 89. Geburtstag (2.5.1955)*, «RhM» XCVIII (1955) 1-18.
V. Pisani, *Storia della lingua greca*, Torino 1960, 20-28.
J. Chadwick, *The Prehistory of the Greek Language*, Cambridge 1964.
G. Nagy, *Greek Dialects and the Transformation of an Indo-European Process*, Harvard 1970.
E.J. Furnée, *Die wichtigsten konsonantischen Erscheinungen des Vorgriechischen*, The Hague 1972.
Jo Willmott, *The Moods of Homeric Greek*, Cambridge-New York 2007.
E.J. Bakker (ed.), *A Companion to the Ancient Greek Language*, Chichester-Malden, Mass. 2010.